

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אור החינוך

פרשת מקץ

בס"ד | גליון מס' 512

עבור מה כדאי למכור מתנות נישואין?

מזמור שיר חנוכת הבית!

של יום - הוא בית שהילדים בו גדלים מתוך הערכה לתורה, מתוך הערכה למצוות, מתוך הפנמת החשיבות של קיום רצון ה'!

אם נאמץ את הנוסחה הזו, אם נבחר להיות לבנינו כמו הנרות המאירים, להכניס ללבם התרגשות מחודשת, שמחה של מצוה, התלהבות בתורה ובמצוות, אכן נזכה למילוי שאיפתנו היקרה והכמוסה ביותר, הנאמרת בדמעות לצד נרות השבת: 'זוכני לגדל בני... אוהבי השם יראי אלוקים, אנשי אמת זרע קודש בה' דבקים...! - אמן!

ריקוד סוחר באישון ליל...

מיקירי קרתא דשופריא, מגדולי ירושלים של מעלה, היה הגאון רבי שלמה זלמן וייספיש זצ"ל. הוא היה גדול בתורה ובעל מידות נאצלות, וביתו - בית מלא שמחה וברכת ה', ילדים צוהלים ואב רחום הדואג להם ולצורכיהם, אף שזה לא היה קל - הם חיו בדוחק רב ועניות קשה, כשאך בקושי מגיעה מדי פעם תמיכה זעומה, להחיות את נפשם...

אותו יום בהיר, היה יום חג בבית משפ' וייספיש, לאור ההודעה המשמחת כי הגיעה תמיכה עבורם - בסך 70 גרושים... גם בימיהם נחשב סכום זה לזעום, אך בבית העני של משפ' וייספיש - 70 גרוש זו בשורה של ממש! לפיכך, מיהרה האם לשלוח את בנה שיביא את המעטפה בשובו מלימודיו, כדי להכניס הביתה כמה פרוטות להחיות בהם נפש כל חיי...

אלא שאחרי שהילד קיבל את המעטפה, התעכב בדרכו בשמחת בר מצוה של אחד מחבריו. ורק בשובו הביתה, בשעת ערב מאוחרת, גילה כי שוד ושבר: הכסף איננו, איננו! נאבד הכסף!

הוא מפשפש בכיסו שוב ושוב, אך המעטפה היקרה, התמיכה הבודדת והזעומה הזו - אבדה ממנו! הוא פרץ בבכי מר, הן הוא יודע עד כמה גדולה חשיבות הכסף הזה להוריו, ועתה - משאבד, כה חבל על דאבדין... הוא עלה על יצועו בוכה ומצטער, ובכה שעות ארוכות לתוך הלילה על האובדן הנורא שקרה תחת ידי...

ואז, בשעת ליל מאוחרת, התעורר אביו רבי שלמה זלמן לתיקון חצות, והנה הוא מבחין כי בנו עדיין ער, בוכה בכי תמרורים... הוא מיהר לברר את סיבת הבכי, ולמרות שהיה זקוק מאוד לכסף וידע היטב את מידת נחיצותו לכלכלת המשפחה, הגיב כהרף עין:

'בני יקירי! הן אנו יודעים כי 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', ובוודאי כל נזק או הפסד - התגלגל משמים, וגם זו לטובה! הנה לנו הזדמנות להודות לבורא עולם הטוב והמטיב על חסדו הגדול, כי בוודאי גם זו לטובה! - קרא בקול, והזמין את בנו להצטרף למעגל ריקוד שמח ועליז, בשירת 'גם זו לטובה...'

שעה ארוכה רקדו האב והבן יחדיו, שמחים ומאושרים. ולא זהו ידו מתוך ידו, עד שהשמחה והעליצות על כי 'גם זו לטובה' הפכו לאותנטיות ממש, רגשות הודאה אמיתיים לבורא עולם על חסדו, למרות האובדן... רק כשהרגיש רבי שלמה זלמן כי בנו שמח ועליז, והערך החשוב להודות גם על תקלות הוטמע בלבו היטב - אז שב הבן למיטתו לשנת הלילה, צוהל ושמח...

לימים, העיד הבן כי השמחה באותו לילה לא נותרה באותו לילה בלבד, אלא עשתה עליו רושם כה עז, עד שכל ימיו נחרט הדבר בלבו והוטמע בנפשו, שכל מה שעובר על יהודי הכל לטובה, וגם כשעבר מצבים קשים והתמודדויות מייסרות - תדיר זכר

אנו מצויים בעיצומם של ימי החנוכה, הימים המיוחדים והמרגשים, הימים המוארים בשנה. מדי ערב אנו מתכנסים סביב הנרות הקדושים, מביטים בהם, מתבוננים בהם, שרים בצוותא ומודים על הנסים ועל הנפלאות. קול השירה הבוקע מהסלון מתערב בניהוח הלבבות המטוגגות במטבח, ויחדיו הם משרים אורה כה שמחה ומרגשת, מוארת ומענגת...

ימי החנוכה, הם זמן של 'נר איש וביתו' - התכנסויות משפחתיות רבות, ערבי לביבות, שירה משותפת והודאה נרגשת... אנו מנצלים את האור הנפלא הבא עלינו משמים, את האוירה הייחודית והשמחה החובקת אותנו מכל עבר, וממנפים אותם למקור אנרגיה רוחני וגדול, שכוחו יפה להוות מגדלור לכל השנה כולה, שיותר חותם בנפש לטווח ארוך...

ולא בכדי. חנוכה הוא גם מלשון 'חינוך', והערכים הבוקעים מאורם של הימים המיוחדים הללו - מלווים אותנו למשימת החינוך,

המוטלת עלינו כל השנה. אנו נוטלים מהנרות הבורעים את המסרים על הנפש היהודית הבורעת, כאשר עלינו - ההורים, התפקיד להבעיר את הניצוץ, להגביר את הלהבה, עד שתהא שלהבת של תורה ויראת שמים עולה מאליה...

ואכן, זה מה שעומד בראש סולם העדיפויות של כולנו, זו השאיפה הנכספת ביותר העומדת בראש מעיינינו, לזכות לילדים תלמידי חכמים, לזכות לרוות נחת מצאצאים ההולכים בדרך התורה. אחת הדרכים אותה גילו לנו חז"ל להגיע ליעד הנשוא הזה, היא הגילוי: 'הרגיל בנר - הויין ליה בנים תלמידי חכמים!'

והשאלה זועקת: האמנם? מה יש בהם - בנרות השבת ונרות החנוכה ההופכים את בנינו לתלמידי חכמים? איזו סגולה טמונה בשלהבות המרצדות, מה יש במצוה הזו הוהפך אותה לכה מועילה לחינוך ילדינו? והלא כולם מקפידים על הדלקת הנרות, ולא כולם זוכים בבנים תלמידי חכמים - אם כן מהו הכח הטמון בנרות וכיצד הופכים אותו למנוף להצלחת ילדינו?

מאיר לנו בעל השם משמואל ז"ע, ופותח כיוון מחודש בהבנת הקשר בין הנרות לחינוך הילדים. כשנתבונן בלהבה הבורעת, ניווכח כי אין רגע זהה לחברו. בכל שניה מחדש הלהבה משנה צורה, צבעיה משתנים, היא גדילה ומתקטנת, מאדימה ושוב מצהיבה... אין רגע דל, אין שניה בלי חידוש, אין מצב זהה לקודמו בשום צורה!

אומרים חז"ל: רוצה לזכות בבנים חכמים? רוצה להצליח בחינוך ילדיך? זו הנוסחה: תתרגל לחשוב ולהתנהג כמו נר... תכניס בבית התלהבות מחודשת, אורה שמחה, התרגשות עם כל מצוה, התחדשות בכל יום מחדש, שמחה עם כל מצוה - גם אם היא שגרתית. כך תנחיל לילדיך את הערך החינוכי החשוב ביותר, כך תזכה לראותם גדלים על ברכי התורה, שמחים עם כל מצוה, ששים לקיים רצון ה'!

זהו התפקיד שלנו, כהורים. כי בית בו האב שמח בכל בוקר כשהוא יוצא לתפילה, מתרגש לקראת ברכת המזון, מבטא את שמחתו לעשות את רצון הוריו - הוא בית בו הילדים מפנימים עד כמה כל מצוה היא ברת ערך ורתב חשיבות, וממילא גם כי יזקינו לא תסור מהם חביבות המצוות!

בית בו האם נרגשת לשלוח את בנה לבתי תלמודם, בית בו כשהבן עורך סיום מסכתא - הוא יום חג משפחתי בניצוחה של האם - 'מפיקת האירוע', בית בו האם שמחה ומחייכת, מאושרת ומתרגשת כשהיא אומרת עם ילדיה 'מודה אני' בבוקרו

הזדמנות של פעם בשנה!

אנו נמצאים בעיצומם של ימי החנוכה ובסיומם - ממתינה לנו עוד מתנה עוצמתית ומרגשת: היום החותם את החנוכה, יום 'זאת חנוכה'. זו עת רצון, שעה ששערי שמים פתוחים, והרבה יותר - כפי שגילה הרה"ק רבי ישראל מרדכי ז"ע:

כי תפילתו של יהודי פשוט ביום 'זאת חנוכה', מתקבלת ברצון כמו תפילתו של צדיק הדור בראש השנה וביום הכיפורים! כן, תפילתו של כל אחד מאיתנו, שישא עיניו במשך ה-24 שעות היקרות המתחילות במוצאי השבת הנוכחית, ויספר לאבא שבשמים מה מציק לו ומה מעיק עליו ומה יכול לשפר את חייו - תפילתו מגיעה היישר לכסא הכבוד, כמו תפילתם של צדיקים בימים הנוראים!

הבה ננצל הזמנתו זו, נאחז בה בכל הכח. מגיעות 24 שעות יקרות מפה, שהשפעתן עצומה ומבורכת על כל ימות השנה. הבה נתחיל ונזעק מקירות ליבנו, נתחנן ונבקש למענו ולמען הקרובים לנו, כי שערי שמים פתוחים עבורנו!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאל)
ת.נ.צ.ב.ה.

והתחזק כי 'גם זו לטובה', הכל בכח ריקוד אחד עם אביו ברגע הנכון, באישון ליל שאחרי איבוד הכסף...

הסיפור, המופיע בספר 'ברכי נפשי', מאיר וקורא: לכולנו יש הזדמנויות כאלה! לכולנו מזדמנים מצבים שונים בהתנהלות היומיומית, אשר בתגובה נכונה חינוכית וערכית אחת, יכולים להנחיל לילדנו ערך חשוב ועילאי לכל החיים! זכות דוגמה אישית חיה וקיימת, המוגשת להם ברגע הנכון!

הבה נחפש את ההזדמנויות האלה, את השעות בהן נוכל להתגבר על תגובה אישית - רגשית - רגשית, ולנצל אותן למנוף ערך בחיי ילדינו, להטמיע בהם מסר שגם כי יזקינו לא יסורו ממנו. הבה נחפש הזדמנויות טובות וערכיות כאלה, וכך נזכה להפנים ולהטמיע בלבבות צאצאינו את הערכים הנכונים, כדי שזנכה לרוות מהם רוב נחת יהודית טהורה!

'למה זה תלוי רק בי?'

אל הגאון בעל ה'חזון איש' זצ"ל, נכנסה בערב אחד הרבנית קופשיץ, מבקשת להתיעץ עמו בענין חשוב. 'כבוד הרב!' - אמרה ביראת כבוד, 'יש לי שתי בקשות. האחת - שהרב יברך את ילדי שיהיו להם כשרונות טובים ללימוד התורה. והבקשה השנייה - שהרב יברך אותם שיזכו תמיד לרצות ללמוד, שזו תהא שאיפתם היחידה!'

ה'חזון איש' שמע את הדברים, ונענה מיד: בענין הבקשה הראשונה - אוכל לברך אותך ואת ילדיך, שאכן יתן בהם הבורא שכל בינה ודעת ללמוד תורה ולהבינה, להגות בה ולקנותה בהבנה בהירה. אבל בענין הבקשה השנייה - אין לי מה לעשות, זה תלוי רק בך!

'רק בי?!' - השיבה הרבנית קופשיץ בתדהמה. 'למה זה תלוי בי?' ה'חזון איש' חיך והשיב: 'ככל שאת תרצי שהם ילמדו תורה, כך תראי שהם באמת רוצים ללמוד תורה. ככל שאת תשאפי שהם יגדלו תורה - כך תזכי שהם אכן יגדלו בתורה!' - פסק את פסוקו, מותר את הרבנית מהוהרת למדי, מעכלת את המידע החדש כי אין הדבר תלוי אלא בה...

חלפו עברו שנים ארוכות. בניה של הרבנית קופשיץ גדלו. הן בשנים והן בתורה, וכל בניה וחתניה הפכו לראשי ישיבות ורבנים נודעים, המפורסם שבהם הוא חתנה הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל. בסוף ימיה נשאלה כיצד זכתה לילדים גדולי תורה. היא השיבה בפשטות, במילותיו של ה'חזון איש': 'כי רציתי שהם יגדלו גדולי תורה!' - אמרה קצרות...

'אבל כולם רוצים!' - טענו לנגדה, 'הרי כולם שואפים לילדים גדולי תורה, כולם מקדישים לכך אינסוף כוחות ומשאבים, כולם מבקשים ורוצים שילדיהם יגדלו ויצמחו בתורה. למרות זאת - לא כולם זוכים, ואילו את זכית. כיצד?'

והרבנית קופשיץ השיבה: 'כולם רוצים, אבל אני רציתי רק את זה, רק את זה... זו היתה שאיפתי הבלעדית, זה היה רצוני היחיד. את כל מה שיש לי הקדשתי לך, את כל מאוויי הקרבתי לשם כך... אם ראיתי שבני אינו לומד - הסרתי מעליי את התכשיטים מרוב צער, ממש הפסקתי לתפקד מרוב כאב... והילדים שלי הרגישו זאת, ראו שהדבר עולה לי בכריאות ממש...'

אם היו לנו ימי עוני בבית, וחששתי שהעוני והמחסור יקשו על בני ללמוד, הפכתי עולמות להכניס שמחה בבית, לשמור על אוירה חמה, מאושרת ותומכת. לא נתתי לשום דבר לעכב את צמיחתם הרוחנית, הקדשתי את חיי למען המטרה הזו. אם רוצים רק דבר אחד - רק ילדים גדולי תורה ומוכנים להקריב לשם כך - זוכים בסייעתא דשמיא! - סייעתא בחיך...

את הסיפור שמענו מנכדה הרה"ג רבי אליעזר טורק שליט"א, והוא מאיר לעברנו: לכולנו יש רצונות ושאיות, נכון, אנו אומרים שילדינו בראש מיינינו, אבל מגיעים גם רגעי מבחן... כמה כדאי להניח כל אינטרס אישי בצד, כמה עדיף לזנוח את הנוחות האישית, להקריב כל שאיפה אחרת. להיות מוכן לוותר על כל מה שיש, כדי להגשים את השאיפה היחידה והבלעדית - לרוות נחת יהודית טהורה וקדושה! ואם עושים כך, מובטחים אנו בחותמו של אותו זקן, ה'חזון איש' זצ"ל, שנצליח. כי מי שרוצה באמת וזו שאיפתו היחידה והטהורה - זוכה בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ילדים זכים וגדולי תורה, זרע ברך השם!

הגמרא שחוללה היסטוריה...

היה זה לפני כ-200 שנה, בשעת אחר הצהריים שקטה, בבית משפחת קלמנוביץ' ברוסיה הרחוקה. כמדי יום, שב לייב'לה מבית תלמודו, אלא שהיום, יותר מכל יום אחר, עיניו נוצצות, מבטו מאושר, ידיו רוטטות בהתרגשות. 'מחר אנו מתחילים ללמוד גמרא' - הכריז בארשת חשיבות, 'המלמד ביקש שנביא גמרא בבא מציעא לחיידר' - שאג בשמחה עצומה... 'ישו ושמוח בשמחת תורה' - החל לרקוד בהתלהבות, כשאחיו ואחיותיו מצטרפים לריקוד הנלהב...

כשהערב ירד, נערכה התייעצות חירום בין ההורים. הן הם חיים בעוני מחפיר, מזונם מינימלי, אין להם פרוטה אחת מיותרת... ועתה ניצבת לפתחם בעיה קריטית

אחת ויחידה: מנין מגייסים כסף לרכוש לייב'לה גמרא? כסף מנלן? אלא ששעות ההתייעצות הארוכות לא הניבו פרי. באנחה כבידה עלו ההורים על 'יצועם, מקוים שעד שיאיר השחר יגיע אור בקצה המנהרה', גייע מקור למימון הגמרא...

אלא שהם התקשו להירדם, מוחם טרוד, מחשבתם עסוקה, הכל סביב הצורך להשיג לייב'לה גמרא... רק בשעת לילה מאוחרת נצנצה הברקה במוחה של האם והיא נדבמה בשלווה, ממתנה כבר לשעות הבוקר. כשהשחר החל לעלות, השכימה קום ויצאה בריצה מהבית, לבצע את הרעיון שעלה במוחה...

בשעה שמונה בדיוק, ברגע פתיחת חנות הספרים, כבר עמדה בשעריו ונכנסה פנימה. 'גמרא בבא מציעא בבקשה' אמרה לר' זלמן המוכר, והוסיפה בעניינים נוצצות: 'הכי חדשה, הכי יפה. זה לייב'לה שלי שמתחיל היום גמרא...' - - -

היא עצרה באמצע המילה, המומה ונדהמת. ליד המוכר, עמד לא אחר מאשר - - - בעלה! מונה את הכסף לידיו של המוכר, ומחזיק גמרא בבא מציעא בידו...

'רגע, רגע... מה קורה כאן?' - שאלה בתדהמה. 'אתה כאן, כל כך מוקדם? באת לרכוש את הגמרא בשביל לייב'לה? תכננתי להפתיע אותך ולרכוש את הגמרא בעצמי... רגע, מנין לך כסף?!' - ירתה את שאלותיה המתפלות ברצף, מבולבלת ונדהמת.

'מנין לך הכסף?' - השיב בשאלה הגאון רבי אשר קלמנוביץ' בחיך. 'הלא הגענו אמש למסקנה שאין לנו יכולת לרכוש גמרא. בלילה חשבתי על רעיון מבריק, להפתיע אותך ולרכוש גמרא בכוחות עצמי... אך מנין לך היכולת לרכוש גמרא?' - שאל בפליאה בלתי מוסתרת...

'אתה יודע', אמרה האשה, 'שכשיייתי כלה, קיבלתי מחמותי - אימך מתנה, צעיף משי יוקרתי בגוני ארגמן ותכלת. זו היתה מתנה יקרה במיוחד, שוויה הכספי גבוה מאוד, וערכה הרגשי - גבוה עוד יותר. הן היא מתנה המעידה על ההערכה הרבה לכלה החדשה!'

כשעיניה מתלחלות בדמעות התרגשות, הוסיפה: 'לכן, עקב ערכה הרגשי הרב, מעולם לא הסכנתי למוכרה, למרות העוני הרב בו אנו שרויים. אבל אמש, כשנדה שנת כיצד נמצא מקור למימון הגמרא, החלטתי שזהו הרגע. המתנה הרגשית והאהובה עלי ביותר, תימכר כדי להעניק לבני את הגמרא הראשונה בחייו, להעניק לו את המדרגה הראשונה בסולם העולה בית א-ל!'

'וגם אני עשיתי כך', החזיר רבי אשר ואמר, 'כשנדה שנת בלילה, חשבתי כי זהו הרגע למוכר את שעון הזהב היקר שקיבלתי מחמי - אביך. שעון הזהב נמכר הבוקר, כדי לייצר ממנו זהב אמיתי - להביא לייב'לה גמרא לתחילת לימודו. נכון, ששעון זה הוא כמו אוצר של התרגשות וגעגוע עבורי לימי עלומי, אך כל אשר לאיש יתן בעד גידול בניו לתורה!' - פסק את פסוקו...

המוכר עמד נדהם לנוכח מבועי הרגש שפרצו מבני הזוג, והעובדה כי הסכימו למכור את אוצרותיהם האישיים היקרים ביותר, כדי לספק לבנם גמרא... שעה ארוכה התווכחו למי מגיעה הזכות לרכוש את הגמרא מכספו, עד שהתפשרו כי כל אחד ישלם חצי. עתה שבו בני הזוג לביתם, לשלוח את לייב'לה לתלמודו כשהגמרא החדשה חבוקה בידיו...

הסיפור כולו, מופת של מסירות למען תורת הילדים, התרחש לפני קרוב למאתים שנה, אך יש לו המשך - - -

לייב'לה זה, גדל והפך לגאון בשם רבי אהרן אריה לייב קלמנוביץ' זצ"ל. כח אהבת התורה שהפנים רבי אשר בבנו, נותר מוטמע ופעיל גם לדור הבא, כשבנו של רבי לייב - הגאון רבי אברהם קלמנוביץ' זצ"ל, ניצל מהתופת בשואה האיומה, והקים עולה של תורה: הוא ייסד את ישיבת מיר בארצות הברית, והקים גם רשת תלמודי תורה בצפון אפריקה. אף שלא ראה את סבו, כח אהבת התורה שלו - הונחל בדמו, והמשיך לדורות קדימה, ולמפעלי תורה אדירים!

ולמימם, היה רבי אברהם מספר סיפור זה בדמעות, כשהוא אומר לשומעי לקחו בהתרגשות: 'כסבורים אתם שהכוחות להעמדת התורה הם שלי? - לא ולא! אין זה אלא כח של גמרא בבא מציעא אחת, שנושאת בתוכה ערכי אהבת התורה שהטמיעו בי אבי וסבי, והגמרא היא המעידה על מסירותם הרבה למען גידול ילדיהם לתורה, שהותירה חותם לדורות!'

כי כדי לגדל בנים לתורה, כדי לזכות לרוות נחת יהודית טהורה, כדי לראות דור ישרים מבורך שעושה רצון ה' - דרושה התמסרות, דרושה דוגמה אישית, צריכים ההורים להיות מוכנים להשליך את היקר להם מכל מנגד, כדי לספק לבנם את היכולת המקסימלית והמיטבית לצמיחתו ופריחתו.

כי הילדים מבינים ממה שהם רואים, חווים ומרגישים, הרבה יותר ממה שמסבירים להם... מה שהם חווים בבית הוריהם, מה שהם רואים בעיניהם וחשים כי הוא חשוב ונעלה, קרטי ויקר - זה מה שיעבור לדור הבא שלהם, זה מה שיוביל אותם ויקדם אותם. אפשר להסביר להם הרבה דברים, אך מה שייטמע בהם - זה רק מה שהם רגישו, יחו, יבחינו לפי הדוגמה האישית שלפניהם!

הבה נאמץ את המסר, להקדיש את מירב ומיטב כוחותינו, להיות מוכנים להקריב את כל היקר לנו, למען ילדינו, לחנכם ולגדלם לתורה ומצוות. כך נזכה לרוות נחת יהודית, כך נזכה לגדל דורות ישרים ומבורכים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס